

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Dys in Education, Professional Life, and Work

Country	Ressursi nimi: Organisatsioon/veebisait/veebipõhine koolitus/digitaalne vahend	Kirjeldus (nt kuidas see aitab tööandjaid/töötajaid? Mida saab vahend/veebipõhine koolitus/organisatsioon teha? Millist tuge pakutakse töötajatele? Millise töö/rolli puhul see aitab)	Link (veebisait/organisatsiooni aadress või kontaktandmed)	Täiendav teave, mis aitab tööandjatel/töötajatel ressursi kasutada
Belgia	Cohesion Belgium	Nõustamine ja tugi mitmekesisuse küsimustes.	https://www.cohesion-belgium.org/	
Belgia	Unia Together For Equality	Teadmiste ja kogemuste keskus, mis uurib kaasatuse ja diskrimineerimise teemasid ning teeb need mitmel viisil kättesaadavaks. Nende veebisaidil leiate veebikursuse kaasatuse kohta töökohas ja palju muid sellega seotud temade kohta avaldatud materjale ja ressursse.	https://www.unia.be/en/	
Belgia	The Belgian Diversity Charter	Belgia mitmekesisuse harta võimaldab kõigil Belgia organisatsioonidel, nii era- kui ka avaliku sektoris, sõltumata nende kasumieesmärkidest, algatada, arendada ja edendada kaasavaid tavasid töökohas.	https://diversitycharter.be/en/home	
Belgia	BOSA	Organisatsioon, mis pakub koolitusi mitmekesisuse ja kaasatuse teemadel töökohas.	https://bosa.belgium.be/fr/themes/soutien-strategique/diversite-inclusion-et-accessibilite	
Belgia	NDBI	See neurodiversiteedile keskendunud rühm pakub tuge, kohandatud töötubasid, koolitusi ja eakaaslaste kohtumisi erinevate erivajadustega (sh ASD, ADHD, DYS, HPI/E ja ülitundlikkus) inimestele ja peredele kõikides etappides, isegi enne ja pärast diagnoosi. Nad edendavad kogukonna integratsiooni kättesaadavate tegevuste kaudu.	https://www.ndbi.eu/	
Belgia	Hypersens	Prantsuse-Belgia konsultatsioonifirma, mis on spetsialiseerunud neurodiversiteedile ja kaasatusele töökohas. Nad pakuvad teadlikkuse koolituse, transformatsiooni ja kaasmisstrateegiate teenuseid, et parandada meeskondade ühtekuuluvust, tulemuslikkust ja kollektiivset intelligentsust.	https://www.hypersens.co/	
Belgia	Atypia	Belgia mittetulundusühing, mis toetab ja kaitseb ebatüüpilise intelligentsusega inimesi, tegeledes varjatud raskustega ja propageerides nende globaalset kaasatust. Nad keskenduvad isikupärasele hooldusele ja ühiskondlikule tunnustamisele neile, kelle vähem nähtavad raskused mõjutavad igap	https://www.atypia.be/	
Belgium	TDA/H Belgique	Ühing, mis pakub teavet, juhendamist ja tuge ADHD-ga lastele, noorukitele ja täiskasvanutele. Nad koostavad kättesaadavaid brošüüre, haldavad infotelefone, juhivad nõustamiskeskusi ning pakuvad peredele ja spetsialistidele veebipõhiseid ja isiklikke ressursse.	https://www.tdah.be/	
Belgia	Emancipe	Täiskasvanute hariduskeskus, mis pakub mitmesuguseid koolitusprogramme, mille eesmärk on edendada isiklikku ja kollektiivset võimestamist. Nende kursused hõlmavad selliseid valdkondi nagu vägivallatu suhtlemine, transaktsioonianalüüs, neurolingvistiline programmeerimine ja juhtimisoskused, keskendudes inimestevaheliste suhete parandamisele ja sotsiaalse kaasatuse edendamisele.	https://www.emancipe.be/	
Belgia	Neurodiversity	Brüsselis asuv mittetulundusühing, mis toetab igas vanuses neurodivergentseid inimesi ja nende peresid. Nad pakuvad tõenduspõhist teavet ja ressursse selliste seisundite kohta nagu ADHD, autism, düsleksia, düskalkulia, düspraksia ja nendega seotud kaasnevad seisundid, tehes koostööd haridustöötajate, koolide ja teiste spetsialistidega, et edendada mõistmist ja kaasatust.	https://neurodiversity.be/	
Eesti	Eesti Kurtide Liit	Abi igapäevaste probleemide lahendamisel, tööotsimisel ja suhtlemisel	http://www.ead.ee/	
Eesti	Isiklik abistaja, Tallinna linnavalitus	Abi kirjutamisel, lugemisel ja suhtlemisel ning muude füüsiliste vajadustega	https://www.tallinn.ee/en/services/personal-assistant	
Eesti	Abivahendi vajajale	Abivahend on toode, mis aitab parandada inimese funktsioneerimisvõimet, kompenseerida funktsioonihäiret ja saavutada või säilitada igapäevaelus võimalikult iseseisev toimetulek. Abivahendeid on võimalik soetada riigi soodustusega.	https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/en/disability-and-welfare-services/technical-aids#to-whom	
Eesti	Töökoha tugi	Job options for those who are not able to work in usual working conditions on the open job market due to their special needs and need a suitable work environment, feasible work, guidance and assistance.	https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/en/long-term-sheltered-employment	
Eesti	Töötukassa töövõime hindamisest	Töökoha kohandamine, töövõime hindamine, kindel töökoht, karjäärinõustamine ja töövõimetusega inimeste töövõimetushüvitised.	https://www.tootukassa.ee/en/vahenenud-toovoime/toovoime-hindamine	
Eesti	Creating audio materials	Paberkan djal oleva teabe ja õppematerjalide muutmine helifaillideks.	https://www.tallinn.ee/en/services/creating-audio-material-people-visual-impairments	
Eesti	Programmes for Employers	Töövõime alandatud isiku tööõhõive toetamine	https://www.tootukassa.ee/en/vahenenud-toovoimega-inimese-tootamise-toetamine	
Eesti	Support for staff traning	Koolitustoetus töötajate koolitamiseks muutuste olukorras või nende eesti keele või IKT oskuste parandamiseks.	https://www.tootukassa.ee/en/tootaja-leidmine-ja-koolitamine	
Eesti	EPIKODA	Eesti puuetega inimeste koda, mis pakub mitmesuguseid toetus- ja nõustamisteenuseid	https://epikoda.ee/en/what-do-we-do/counseling	
Kreeka	JobsLink (Platvorm ja juhendamine)	Kreeka Aspergeri sündroomi ühingu platvorm, mis ühendab ASD-kandidaate tööandjatega koolitatud mentorite abil kõigis värbamisetappides. Rõhutab neurodivergentseid tugevusi ja leevendab tööandjate kõhklusid.	https://asperger.gr/%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%83%CE%B7-jobslink/	John S. Latsis avaliku hüve fond ja Kreeka Aspergeri sündroomi ühing. Pakub „mentori käsiraamatut“ ja töökohal kohanemise tuge.
Kreeka	OAED Supported Employment Grants	Riiklik rahastamisasutus pakub: palgatoetust puudega töötajate palkamiseks; kuni 90% töökoha kohandamise kuludest; füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise toetust.	via www.oaed.gr	Hõlmab kaldteid, tarkvara, reguleeritavaid mööbliesemeid (≤ 2500 eurot), 4-aastast renditoetust. Soodustab mõistlikke kohandusi avalikus ja erasektoris.
Kreeka	„My Job“ Platvorm	Mõeldud vaimse puudega inimestele; aitab töökohtade sobitamisel, kasutades ligipäsetavat kasutajaliidest, abivideoid ja tööandjate tuge.	ergasiamou.gr	(Erivajadustega laste labor „Margarita“) Sisaldab kergesti loetavat sisu, tööandjate sobitamise tööriistu, edulugusid.
Kreeka	PEPSAEE – Tööõhõive tugikeskus	Mittetulundusühing, mis pakub vaimse tervise teenuste kasutajatele kutseõpet, nõustamist, koordineerimist ja rehabilitatsiooni.	pepsaee.gr	Asutatud 2010. aastal; ajaloolised programmid nagu „Bridges for Employment“ (Sillad tööõhõivele); kooskõlas seadusliku õigusega säilitada tööõhõivehüvitised.
Kreeka	OECon WIN Programme (Koolitus ja nõustamine)	Ettevõtete programm, mis juhendab tööandjaid neuroinklusiivse värbamise, mentorluse ja paindliku töökorralduse alal.	oecon.gr	Hõlmab värbamise kohandamist, tööjõu koolitust, juhendamist, paindlikke tugivahendeid.
Kreeka	Diversity Charter Greece – Neurodiversiteedi päeva üritused	Ürituste foorum, mis toob kokku ettevõtted (nt EY, Vodafone, IBM), et jagada kaasamise tavasid ja strateegiaid.	https://diversity-charter.gr/	ELi mitmekesisuse hartade ja Kreeka harta kaudu. Sisaldab neurodiversiteedi toetajate loenguid, koolitusi, poliitikaalast kogemuste vahetust.
Kreeka	Employers' Guide – Disabled Persons' Right to Work	Kreeka puuetega inimeste riiklik liit (e-raamat PDF). PDF-juhend ettevõtete juhtidele ja personali juhtidele, mis hõlmab juriidilisi kohustusi, majutustavasid ja kaasmisstrateegiaid.	https://old.esamea.gr/publications/books-studies/4995-odigos-ergodoton-gia-tin-apasxolisi-ton-atomon-me-anapiria	Lihnte kasutada: teadlikkus, juriidilised kohustused, ettevõtte kultuuri integreerimine, müütide kummutamine.
Kreeka/EL	Autism-Friendly Spaces: Employability Twist (Erasmus+ Projekt)	EU-funded program across Greece and EU to train stakeholders, profile autistic job seekers, support employers and placements for 3 months post-hire.	https://www.autismeurope.org/	Teenused hõlmavad kutsealase profiili koostamist, sotsiaalset keskust, tööandjate koolitust ja jätkuvat tuge.

Kaasrahasanud
Euroopa Liit

Dys in Education, Professional Life, and Work

Country	Ressursi nimi: Organisatsioon/veebisait/veebipõhine koolitus/digitaalne vahend	Kirjeldus (nt kuidas see aitab tööandjaid/töötajaid? Mida saab vahend/veebipõhine koolitus/organisatsioon teha? Millist tuge pakutakse töötajatele? Millise töö/rolli puhul see aitab)	Link (veebisait/organisatsiooni aadress või kontaktandmed)	Täiendav teave, mis aitab tööandjatel/töötajatel ressursi kasutada
Iirimaa	Koolitustugi tööandjatele kaasava töökoha loomiseks	ELi rahastatav programm kogu Kreekas ja ELis, mille raames koolitatakse sidusrühmi, koostatakse autistlike töötajate profiile, toetatakse tööandjaid ja pakutakse töökohta 3 kuuks pärast töölevõtmist.	https://www.specialisterne.ie/employers/	Specialisterne peamine teenus on tööandjate koolitamine, et parandada organisatsioonide praktikaid neurodiversiteediga töötajate võimestamiseks.
Iirimaa	Teave ja nõuanded tööandjatele puuetega inimeste värbamise ja töölevõtmise kohta	Employers for Change on teabe- ja nõustamisteenus, mille eesmärk on anda tööandjatele vajalik teave puudega töötajate värbamiseks, tööle võtmiseks, töötamiseks ja tööil hoidmiseks. Teenust toetab Iirimaa valitsuse laste, puuetega inimeste ja võrdõiguslikkuse ministeeriumi loodud Open Doors Initiative.	https://www.employersforchange.ie/Advice-Information	
Iirimaa	Tööandjate poolt Employers for Change'i jaoks välja töötatud tööriistakomplekt	Tööandjad saavad tasuta alla laadida mitmesuguseid vahendeid, et suurendada kaasatust töökohas, näiteks vahendeid kaasava suhtluse ja värbamispraktikate jaoks.	https://www.employersforchange.ie/Toolkits-for-Employers	Tööandjad saavad seda ressursi kasutada kaasava töölevõtmise strateegiate väljatöötamiseks ning leida lisaressusse puudega töötajate jaoks.
Iirimaa	Teave ja ressursid universaalsete disainipõhimõtete kohta, et parandada avalike ruumide, materjalide jne kaasatust, koostatud Centre for Excellence, Universal Design poolt	The Centre for Excellence in Universal Design (CEUD) asutati National Disability Authority (NDA) poolt 2007. aasta jaanuaris. Universaalne disain on keskkonna kujundamine ja ülesehitus nii, et see oleks võimalikult suurel määral kättesaadav, arusaadav ja kasutatav kõigile inimestele, sõltumata nende vanusest, suurusest või puudest.	https://universaldesign.ie/about	Tööandjad saavad kasutada seda veebisaiti oma ettevõtte ja teenuste ligipääsetavuse parandamiseks, omandades arusaama universaalse disaini põhimõtetest.
Iirimaa	Tööpraktika programm puuetega ülikooliõpetajatele	Willing Able Mentoring Programme is a programme in Ireland that aims to promote access to the labour market for graduates with disabilities and build the capacity of employers to integrate disability into the mainstream workplace.	https://www.ahead.ie/wam	Tööandjad võivad osaleda selles programmis, et võtta tööle puudega lõpetajaid ja teha koostööd WAMiga, et pakkuda puudega lõpetajatele juhendatud ja tasustatud tööpraktikat. See partnerlus toob kokku puudega lõpetajad ja tööandjad, et mõlemad saaksid üksteisest kasu – tagades kõigile tõelised õppimisvõimalused.
Iirimaa	Teave, nõustamine ja tugi töötajatele, kellel on düsleksia või kes soovivad diagnoosi saada	Information Advice and Support for persons with Dyslexia. They aim to create a Dyslexia friendly society by providing information, support services, engaging in advocacy and raise awareness of dyslexia.	https://dyslexia.ie/	Teenus toetab düsleksiaga töötajaid ja pakub tööandjatele nõuandeid, kuidas düsleksiaga töötajaid toetada. Nad pakuvad Iirimaaal töökohakursusi otsestele juhtidele, personalitöötajatele ja kõigile, kes soovivad parandada juurdepääsetavust ja kaasatust.
Iirimaa	Erinevad lahendused tööandjatele, kes värbavad puudega inimesi, sealhulgas kaasatuse ja mitmekesisuse alane koolitus, puudega inimeste värbamine ja koolitamine ning puudega inimestele osutatavate teenuste suutlikkuse suurendamine	Now Group on sotsiaalne ettevõtte, mis toetab neurodiverse, autistlikke, ADHD-ga või õpiraskustega inimesi mõtestatud töökoha leidmisel.	https://www.nowgroup.org/for-business	Nad teevad koostööd tööandjatega, et pakkuda mitmesuguseid teenuseid mitmekesiste töötajate tööalase konkurentsivõime parandamiseks ning pakuvad koolitusi ettevõtetele, kes soovivad luua kaasavaid töökohti ja teenuseid. Nad saavad toetada juba töötavaid puudega töötajaid nende töös ja pakkuda tööandjatele tööõhvealast tuge.
Iirimaa	Abivahendite ja juurdepääsetava tehnoloogia alane veebisait ja aktiivne õpikeskkond , abivahendite kasutamine ja teadlikkuse tõstmine nende eelist puuetega inimeste jaoks	FreedomTech on projekt, mis propageerib abitehnoloogia eeliseid ja vajalikkust puuetega inimeste jaoks. Projekti raames usutakse, et abitehnoloogia ja ligipääsetav tehnoloogia on olulised puuetega inimeste toetamiseks hariduses ja tööl.	https://freedomtech.ie/	Veebisaiti saavad tööandjad kasutada, et tutvuda abistavate ja ligipääsetavate tehnoloogiatega, mõista sellistes tehnoloogiatesse investeerimise eeliseid ja õppida, kuidas selliseid uusi tehnoloogiasid töötajate seas rakendada.
Iirimaa	Valitsuse toetus puuetega inimestele töökohas, mis võib hõlbustada juurdepääsu abitehnoloogiatele ja töökoha juurdepääsetavuse hindamist.	Work and Access pakub toetust töötajatele ja tööandjatele, mille eesmärk on vähendada või kõrvaldada puuetega inimeste tööõhve takistusi.	https://www.gov.ie/en/department-of-social-protection/services/work-and-access/	Tööandjad saavad valitsuselt järgmisi toetusi: 1. Töökoha vajaduste hindamine, et aidata kindlaks teha töötajate täiendava toetuse vajadus 2. Töökoha kohandamine, et rahuldada töötajate täiendavaid vajadusi 3. Puudega inimeste võrdõiguslikkuse ja kaasatuse alane koolitus, et pakkuda tööandjatele ja organisatsioonidele juurdepääsu töötajate koolitusele, et parandada teadlikkust ja arusaamist puudest töökohas
Itaalia	Italian Dyslexia Association	Associazione Italiana Dislessia (AID) on Itaalia riiklik teabekeskus SLD-de alal.	https://www.aiditalia.org/	
Itaalia	AIRIPA Italia	The „Italian Association for Research and Intervention in the Psychopathology of Learning" (AIRIPA) ühendab õppimise psühhopatoloogia valdkonnas töötavaid teadlasi, eksperte ja spetsialiste.	https://www.airipa.it/	
Itaalia	SOS Dislessia	SOS DYSLEXIA on teenindusettevõtte, mis edendab arengulise düsleksia all kannatavate laste ja täiskasvanute kliinilist, rehabilitatsiooni- ja haridustegevust.	https://www.sosdislessia.com/	
Itaalia	„SLD: Progress for Work" projekt	„SLD: Progress For Work” on Itaalia projekt, mille eesmärk on rahuldada kasvavat vajadust töökohtade vahendamise ja professionaalse arengu järele inimestele, kellel on düsleksia ja muud spetsiifilised õpiraskused (SLD). Projekti raames loodi organisatsioonidele ja ettevõtetele „düsleksiasõbraliku” sertifikaat.	https://www.aiditalia.org/storage/files/cosa-facciamo/progetto_DSA_Progress_For_Work_def.pdf	
Itaalia	„SLDs in the company" Artigianelli institudi projekt	Itaalia keeles videotutorialid, milles tutvustatakse vahendeid, mida saab kasutada ettevõttes, et hõlbustada SLD-ga töötajate tööd.	https://artigianelli.tn.it/job/dsa-in-azienda/	
Itaalia	„The new Italian legislation on SLDs: labour law beyond disability" artikkel, autor E. Dagnino	E. Dagnino artikkel Itaalia uusimate õigusaktide kohta, mis käsitlevad spetsiifilisi õpiraskusi (SLD) töökontekstis.	https://www.dirittoantidiscriminatorio.it/app/uploads/2024/09/3_Dagnino.pdf	
Itaalia	Itaalias SLD-ga töötajate õigused	28. märtsi 2022. aasta seadus nr 25, mille artiklis 7 (lõige 2a jj) kehtestatakse põhiõigused töötajatele, kellel on SLD.	https://www.aiditalia.org/storage/files/news/emendamento_dsa_lavoro_7_56_AS2505.pdf	
Itaalia	„Cognitive disabilities and job placement" CNR-i artikkel	Itaalia Riikliku Teadusnõukogu (CNR) artikkel kognitiivsete puuetega ja spetsiifiliste õpiraskustega (SLD) inimeste töölepaigutuse mudelite kohta.	https://www.cnr.it/en/node/17604	
Itaalia	„New rights: dyslexia in the world of work" video (Itaalia keeles)	Video (itaalia keeles), milles on esitatud SLD-ga täiskasvanute isiklikud lood, võib aidata ettevõtetel teha vajalik kultuuriline hüpe, et arendada igaühe talente.	https://www.youtube.com/watch?v=8liI87-ySrHY	
Itaalia	„SLDs and the world of work" raamat, autor G.Guaraldi	Giacomo Guaraldi raamat, mis põhineb autori Modena ja Reggio Emilia ülikoolis läbi viidud uuringul, on suunatud kutsealade esindajate teadlikkuse tõstmisele SLD-de olemusest ning spetsiifiliste õpiraskustega inimeste tööturule sisenemise soodustamisele.	https://static.ericsson.it/prod/files/ItemVariant/Itemvariant_sfogliabilbro/184005_9788859030713_x962eb_dsa-e-mondo-del-lavoro.pdf(an extract is available online)	
Seda projekti on rahastatud Euroopa Komisjoni toetusel. Käesolev väljaanne kajastab ainult autori seisukohti ning komisjon ei vastuta selle sisalduva teabe kasutamise eest.				